

i company, li dono les gràcies pel fullet 'Observacions d'un filòleg'. La veritat és que, pels noms propis, jo havia encomanat als correctors que el consultessin, i vaig refiar-me d'ells. Però no els vull ara carregar la culpa que, en darrer terme, és meva: procuraré no recaure. Fa una temporada que no marxo massa bé: esperem una primavera millor. Rebi un cordial record». Ai, que ja no durà gaire! —³ Cf. en Först. SKAR-, SKARD-, SKARP- i KALK- amb 8, 4, 6 i 4 derivats respectivament en el Först.

Guilamany, -anya, V. Guilareny

GUILANYA

Gran i antic mas que formà el centre d'una antiga parròquia i «quadra», a l'alt Solsonès, a l'extrem Sud-oest de la Serra de Busa, per alt del te. de Navès, cf. CATORRAS, *Pir. Cat. VIII (Cardener)*. Vaig fer-hi enq.,²⁰ i hi vaig fer nit el 1964 (cf. XLVI, 80 ss.).

PRON.: *gilənyà*, oït allí i a Busa. Errònia i inexistent la forma *Aguilenyar* d'AlcM, com ja vaig indicar en DECat I, 82a40.

MENCIONS ANT. 1043: *Gelangano*, citat darrere²⁵ *Monte Busine* [veg., supra, art. *Busa*], i seguit de la Vall d'Ora i *Besora* (doc. llegit a l'Arx. de Solsona, que detallo en aquells articles i s. v. *Ora*); és un cas de la grafia *ng* amb el valor de *ny*, molt estesa en els documents de l'època; 1088: «Sancte Crucis de *Guilannano*» en un doc. de 1088, on va citat amb La Selva, *Guissers* (veg. *Guixers*) i altres llocs veïns (doc. llegit allí mateix).

ETIM. Resulta de *Aguilanyà*, amb l'afèresi tan corrent en els NLL (*Arrià* > *Rià*, *Avià* > *Vià* etc.), i és un de tants noms en -IANUM derivats de NPP romans (com ja s'indicà allí i en E.T.C. I, 236); en aquest cas: AQUILINIANUM, derivat de AQUILINUS: la *i*, que havia de donar *e* (com de fet, en la menció més antiga), seguí posteriorment l'exemple del cap de família, AQUILA > *àguila*.

Ja n'hem parlat en l'art. *Agli* (car també n'és successor el nom d'aquest riu); Schulze (354) es limita a donar testimonis epigràfics d'*Aquilinus* (com a cap de família que és, sense problema etimològic); però en clàssics llatins tenim l'adjectiu *aquilinus* (Plaute etc.) i el NP *Aquilianus*, sense comptar *Aculius*, *Aculeius* i *Aculenus* (Sch.), que en el fons són variants de la mateixa família. De AQUILIUS vénen sens dubte NLL francesos en -ANUM i -ACUM, com els *Aguillan* de la Drôme, *Aguillains* de l'Ardeche; així com, amb -ACUM, *Aguillac* a la Gironda, *Eguilly* a l'Aube etc.; més aviat que d'ACULIUS (com el nostre *Agullana*), com suggerí Skok (§ 3): perquè trobo abusiü atribuir a la llengua d'Oc l'excelsion canvi de ACUCULA en⁵⁵ *aiguille*, peculiar del francès.

Guilanyà ha tingut bastanta difusió com a cognom, però propi d'aquestes comarques: AlcM el registra en 10 pobles de la zona Berga-Bages-Solsona, i jo l'hi trobo encara en dos més. Impossibile fer-lo venir d'un⁶⁰

NP germ. WILLINAND, com deia En Moll, que ni explicaria la -ny- ni la desaparició de la -nd.

5 GUILARENY

I alguns altres noms en *Guila-* provinents de NPP germànics.

Era un castell de l'alt Pallars, del qual tenim molta informació medieval i fins al S. XVII. Segons Abadal (*P. i R.*, pp. 19-20*), era un castell del qual queden ruïnes dalt d'un turonet situat damunt la confluència de la Noguera Pallaresa amb el riu Escrita (el de la vall d'Espot).¹ En tot cas altres dades bastant modernes ens permeten situar el lloc d'aquest nom poc més amunt de Tírvia i Llavorsí que no són gaire més avall d'aquesta confluència. L'*Espill* de Castellbò (a. 1518) posa *Guilareny* com immediat a *Biuse* (més amunt de Llavorsí), f° 126v, descrivint la rodalia de *Tírvia*: «entró al vial de *Guillareny* --- e-s passe sobre *Guilareny*» (f° 4r).

També es veu convertit en nom de persona; però situat allí precisament: «Jan Farrera, alias *Guilrenij*» situat a Llavorsí pel capbreu de Rialb, a. 1645 (f° 37v), i situant la casa de Onofre *Guilareny* a Tírvia (ib., 38r). L'*Espill* de Cbò. posa un Arnau de *Guilareny* a Llavorsí (f° 127r), i sengles R. *Guilareny* a Tírvia i a Alendo, que és allí damunt (f° 47r).

Les dades medievals del castell són molt genuïnes i copioses. 893: «Sti. Petri de *Burgali* ---, de *Gilarende* usque in castro *Leort*» (colle. Moreau III, 78); 903: «castro *Gelarendes*», citat junt amb *Lobersui* [Llavorsí] (Moreau III, 181); 945: junt amb St. P. de Bungal: «pontem --- ad locum vocatum *Gilardum*, rustice² vocatum *Gelarennem*» (*Hist. d. Lgd.* v, 198-200; SerranoS., *NHRbg.*, 297); 966: «de castro *Gelarende* sicuti tenditurque in castro *Leorte*» (n.º 200); 1481: «lo castell --- de *Capdella* y los que possehia --- En Ramon Roger de Pallars, ço és *Burch*, *Guilareny*, Oló [? *Olb?*], Toloriu, Vall-fresosa y Fontanet» (veg. art. *Vallferosa*).

L'ETIM és tant o més clara que la situació del lloc, i que la seva forma moderna —ja força aclarides: car és clar que en les mencions medievals hem d'entendre la grafia *Gi-* com notació incompleta del *Gui-* oclusiu modern. Per tant no dubtem a veure-hi, com en tants noms de castells medievals, un NP germànic. WISLASIND, amb lleus i ben establerts canvis fonètics, els mateixos que en *Gisclareny* del compost paral·lel GISLASIND: amb -n > -ny, i el rotacisme com també en el grup de *Gombrèn*, *Estelareny* etc. estudiat en E.T.C. I, 33-35. Només que ací *Guisla-* es reduí a *Guila-*: recordem INSULA > *illa* etc.

Un altre compost paral·lel que podem posar-li al costat és WISLA-BERHT, que apareix encara amb w- en la forma, repetida, *Wilabert*, en un doc. de Terrassa, a. 1051 (*BABL* VII, 399); i, amb la *sl* conservada, *Guislabertus*, en doc. de Manlleu, a. 1067 (*CCandi*, *Mi. Hi. Cat.* II, 408).

I un altre, que tenim també convertit en nom d'un